

Stefanie Stahl & Melanie Alt

Typisch iets voor mij!

Maak kennis met de (eigen)aardigheden
van jezelf en anderen

*Met
uitgebreide
persoonlijk-
heidstest*

Karakteranalyse lijkt het edelste menselijke tijdverdrijf te zijn.

Isaac Bashevis Singer

Typisch iets voor mij! – Stefanie Stahl & Melanie Alt

Oorspronkelijke titel: So bin ich eben!

© Ellert & Richter Verlag GmbH, Hamburg , 10^e druk, 2014

© 2016 Nederlandse vertaling: Uitgeverij Panta Rhei

Vertaling uit het Duits: Rob Pijpers

Grafische verzorging: Michel de Boer

ISBN 978.90.8840.136.7

NUR 770

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

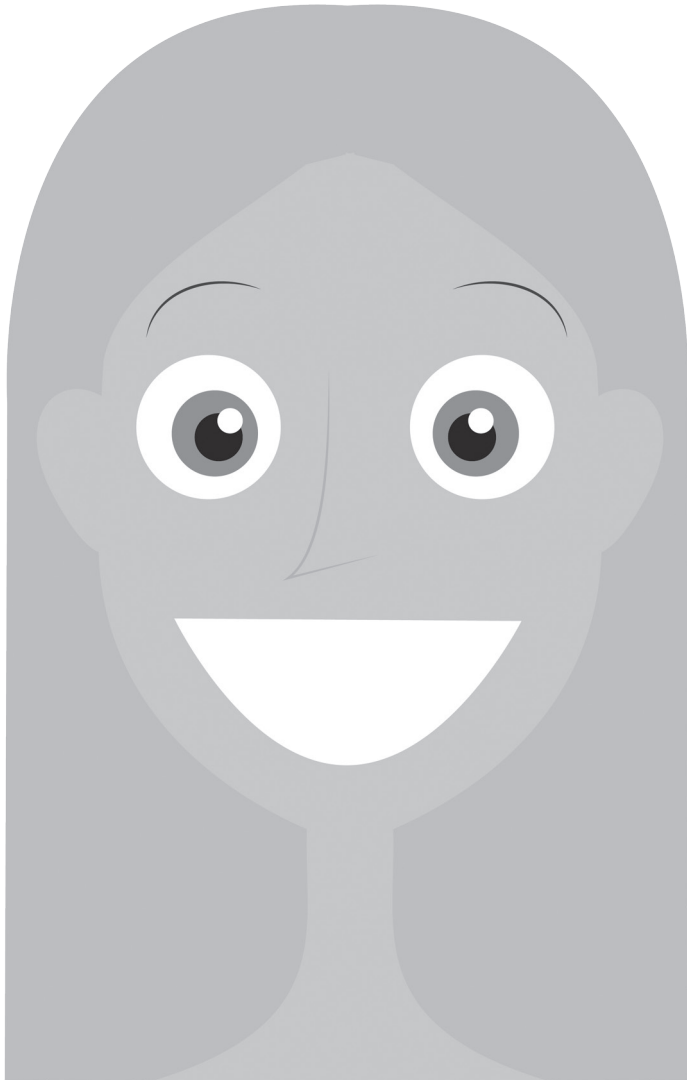
Inhoud

Deel 1: Wie we zijn	7
Onze persoonlijke gebruiksaanwijzing	8
Waarom we ons karakter eigenlijk niet kunnen veranderen	12
Wat ons stuurt.....	15
Waaruit put ik mijn energie?	22
<i>Extra- of introvert?</i>	
Hoe neem ik waar?.....	29
<i>Zintuiglijk- of Intuïtief Waarnemer?</i>	
Hoe neem ik beslissingen – met het hoofd of met de onderbuik?	36
<i>Denk- of GevoelsBeslisser?</i>	
Hoe beleef ik dingen?.....	41
<i>Beoordelings- of waarnemingstype?</i>	
Deel 2: Welk type ben ik? Je persoonlijke gebruiksaanwijzing ..	49
Zelfbeoordeling.....	50
Overzicht van de afkortingen.....	52
IInDW: de minister van Theorie	53
EInDW: de minister van de Toekomst	60
IInDB: de minister van Strategie.....	67
EInDB: de minister van Competentie.....	74
IInGW: de minister van Deugdzaamheid	81
EInGW: de minister van Ideeën.....	89
EInGB: de minister van Relaties	96
IInGB: de minister van Inleving.....	102
IZGB: de minister van Harmonie	109
EZGB: de minister van Sociale Zaken	116
IZDB: de minister van Precisie.....	124
EZDB: de minister van Planning	131
IZGW: de minister van Verdraagzaamheid	138
EZGW: de minister van Plezier	145

IZDW: de minister van Vrijheid	153
EZDW: de minister van Crises	159
Deel 3: Test en uitleg	167
Wat wordt nu anders?.....	168
Tot besluit.....	174
De persoonlijkheidstest	176
Testinstructie	176
De vragen	177
Testresultaat.....	182
Over de auteurs	186
Literatuur over het onderwerp.....	187

Deel 1

Wie we zijn

Onze persoonlijke gebruiksaanwijzing

‘Typisch iets voor mij!’ Hoe vaak heb je deze woorden niet horen uitspreken? Hoe vaak heb je dat zelf niet gezegd of willen zeggen? Hoe vaak heb je ze niet als verklaring horen uitspreken of zelf als verklaring gegeven – als verklaring voor jouw handelen, jouw denken en jouw gevoelens? Voor situaties waarin je je zus of zo, maar beslist niet anders had kunnen gedragen. En hoe vaak heb je niet zelf, om andermans gedrag te verklaren, de woorden gebruikt: ‘Typisch iets voor hem/haar!’

Mensen zijn verschillend. Dat weten we. En we weten dat mensen, omdat ze verschillend zijn, ook verschillend handelen, denken en voelen. En hoewel we de onderlinge verschillen tussen mensen als gegeven beschouwen – wat weten we eigenlijk werkelijk over onszelf? Iedereen heeft wel eens bij zichzelf gedacht ‘zo ben ik nu eenmaal!’ of ‘zo ben ik nu eenmaal niet!’, maar toch moet je wel heel naïef of arrogant zijn om er prat op te gaan dat je jezelf van haver tot gort kent. Hoe zit ik in elkaar? Waarom ben ik zoals ik ben? Waarom handel, voel en denk ik zo en niet anders? Ben ik normaal of misschien toch een beetje ‘anders’? Ben ik bijzonder of maar heel gewoontjes? Zijn mijn ouders verantwoordelijk voor wat ik ben of ben ik zo ter wereld gekomen? Waarom voel ik me tot sommige mensen aangetrokken en ontbreekt bij anderen deze chemie volledig? Deze en vergelijkbare vragen stelt iedereen zichzelf wel eens.

Stel je voor dat je met een lift kunt afdalen in je onbewuste om daar in alle rust in de ‘schakelcentrale’ rond te kijken en het mechaniek onder de loep te nemen dat je handelen, denken en voelen, je waarneming en je beslissingen bepaalt. Stel je verder voor dat je daarbij niet alleen iets te weten komt over jouw persoonlijke patronen en mechanismen, maar ook een cursus volgt getiteld ‘Hoe werkt de mens?’ Daarbij ontvang je bovendien een gebruiksaanwijzing voor jezelf en een gebruiksaanwijzing voor je medemensen. Geweldig toch? Of ook een beetje beangstigend? Velen van ons willen liever niet het naadje van de kous over zichzelf weten, want misschien vallen er wel onwelkome lijken uit de kast. Wie weet wat er op deze duistere plek, het onbewuste, allemaal niet rondspookt, welke schimmen uit het verleden ons belagen die we liever zouden begraven.

Wees gerust, we openen geen deuren die je liever gesloten houdt – we laten je niet afdalen in de krochten van je ziel. Dat zou ook lastig worden, omdat we je niet persoonlijk kennen. Bovendien is dat ook helemaal niet nodig als je de grondpatronen van jezelf en anderen wilt leren begrijpen. We zien veel van onze collega-psychologen nu het hoofd schudden, in elk geval degenen die als psychotherapeut werkzaam zijn. Want iemands persoonlijke geschiedenis, zijn doorgemaakte ervaringen, speciaal in de kindertijd, zijn toch cruciaal voor het begrijpen van je eigen gedragspatronen? Dat is natuurlijk ook zo. Maar: daar komt nog iets bij, noem het een dragend geraamte, de vastliggende opmaak van onze psyche die ons aangeboren is, waarmee we ter wereld kwamen. Deze psychische opmaak waarmee we uitgerust zijn bepaalt en stempelt zozeer ons gedrag, denken en voelen, dat het bijna een ‘schandaal’ genoemd kan worden dat de meeste mensen veel te weinig weten van wie we zijn en wat ons maakt tot wie we zijn! Veel te weinig weten van de aangeboren eigenschappen waarmee we ter wereld kwamen, eigenschappen die we niet voor het uitkiezen hadden en waar we niets aan kunnen doen. Veel te weinig weten van fundamentele persoonlijkheidskenmerken die ons op veel levenssterreinen ‘aansturen’ en een wezenlijk onderdeel van onze persoonlijkheid uitmaken.

Om kort te gaan: we hebben een gebruiksaanwijzing voor onszelf nodig! Bestaat een dergelijke gebruiksaanwijzing – is deze überhaupt denkbaar, ‘de gebruiksaanwijzing voor mensen’? We mogen natuurlijk niet overdrijven: voor niemand bestaat een gebruiksaanwijzing die feilloos ‘past’ op zijn individualiteit, zijn persoonlijke geschiedenis en zijn ontwikkelingsmogelijkheden. Die is er niet en zal er ook nooit komen. Maar er bestaat wel een gebruiksaanwijzing die, weliswaar onvolledig, zeer behulpzaam en leerzaam is en bovendien heel vermakelijk. Dat is het onderwerp van dit boek. Deze typenleer gaat terug op de befaamde Zwitserse arts en psychoanalyticus Carl Gustav Jung (1875-1961) en stamt dus uit wat je de Europese denkwereld kunt noemen. Maar het waren Amerikanen die vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw Jungs gedachtegoed oppikten en verder ontwikkelden en daarmee verbluffende resultaten behaalden. We laten je in dit boek kennismaken met de psy-

chologische typenleer van Jung en die van de Amerikanen Isabel Myers en Katharine Briggs. Je zult dingen over jezelf en anderen te weten komen die je je niet kon voorstellen.

Hoe zou zo'n gebruiksaanwijzing eruitzien? Om te beginnen moet deze iemands belangrijkste karakterkenmerken typeren. Bijvoorbeeld:

Nina is open en sociaal van aard. Ze is spraakzaam en kan heel onderhoudend zijn. Bovendien kan ze goed luisteren, omdat ze geïnteresseerd is in het leven van anderen. Daardoor beschikt ze ook over een grote mensenkennis. Nina heeft veel behoefte aan contact en waardering. Alleen zijn valt haar zwaar omdat ze de meeste inspiratie en de beste gedachten uit menselijke contacten put. Ze zet zich graag in voor familie en vrienden. Conflicten vermijdt ze echter liever omdat ze een uitgesproken behoefte aan harmonie heeft...

Verder zou de gebruiksaanwijzing informatie over belangrijke levensreinen als werk, liefde en relaties of het ouderschap moeten bevatten. Bijvoorbeeld:

Nina heeft een voorkeur voor duidelijk gestructureerde werkzaamheden. Ze kan heel goed plannen en organiseren, dat ligt Nina meer dan voortdurend flexibel op onverwachte zaken te moeten reageren. Ze heeft meer talent voor talen dan voor natuurwetenschappen en techniek. Op grond van haar warmte, aandacht en goede mensenkennis zal ze succesvol zijn in beroepen die contact met mensen vereisen, bijvoorbeeld als advocaat, psychologe, verpleegkundige of consulente – eigenlijk in alle dienstverlenende beroepen. Door haar sympathieke instelling is ze geliefd bij collega's en chefs. Ze kan ook een leidinggevende rol vervullen, als ze deze tenminste ambieert...

Over het onderwerp liefde en relaties kan in Nina's gebruiksaanwijzing staan:

Liefde en partnerschap schrijft Nina met hoofdletters. Als ze verliefd

wordt, dan doorgaans hals over kop. Nina houdt van romantiek. Meer dan andere typen koestert ze de droom van een ideale relatie en wil ze dat deze altijd zo blijft als in de verliefde beginfase. Ze heeft de neiging haar ogen al te zeer te sluiten voor de dagelijkse realiteit van relaties, waardoor ze gevaar loopt...

Na de kenschets van belangrijke levensterreinen van Nina, zou de gebruiksaanwijzing moeten besluiten met concrete tips voor de omgang met haar:

Nina laat graag haar gedachten gaan over het leven en intermenselijke relaties. Ze wil vooral het grotere verband van de dingen begrijpen. Pure feitelijkheden interesseren haar minder. Voor een goed gesprek met haar moet je haar niet lastigvallen met al te veel feiten en details, dat vermoeit en verveelt haar snel. Nina streeft bovenal naar onderlinge harmonie, soms ook zonder dat dit meteen opvalt. Deze kracht is echter tegelijk haar zwakte: ze voelt zich jammerlijk bedrogen als haar bemoeienissen niet herkend of zelfs miskend worden. Verzekeer haar dus hoezeer je haar bijdrage waardeert, dat hoort ze graag. Wees voorzichtig met het uiten van kritiek, ze is erg lichtgeraakt. Begin liever met een compliment...

Maar hoe zit dat dan precies? Hoe kun je zoveel over iemand schrijven zonder zijn of haar persoonlijke geschiedenis te kennen? En is een dergelijke 'gebruiksaanwijzing' niet je reinste vooringenomenheid en manipulatie! Of meer nog: een gebruiksaanwijzing voor mensen is nogal aanmatigend omdat deze de uniciteit van het individu niet respecteert!

Deze en vergelijkbare bezwaren zouden tegen het bovenstaande aangevoerd kunnen worden. Daarom leggen we in de navolgende paragrafen uit waar het precies om gaat. Je zult zien dat er sprake is van tovenarij noch bluf, laat staan van iets onoorbaars. Integendeel, de typenleer draagt bij tot beter onderling begrip, heeft een degelijke psychologisch basis, is heel interessant en: is zoals gezegd heel vermakelijk!

Waarom we ons karakter eigenlijk niet kunnen veranderen

Zoals altijd komt meneer van Beek stipt om halfnegen op kantoor. Hij werpt een tevreden blik op zijn bureau: pen en potlood liggen in het gelid, naast de computer ligt alleen zijn to-do-lijst. Meneer van Beek gaat zitten en bestudeert de lijst, hij heeft de afgelopen dagen meer kunnen afvinken dan gedacht, hij is flink opgeschoten. Een voldaan 'affff-gehandeld' rolt uit zijn mond. Deze week nog kan hij het project afronden – precies zoals gepland. Meneer van Beek houdt van zijn werk. Hij kan urenlang met getallen in de weer zijn, uiterst nauwgezet, slechts heel zelden maakt hij een foutje. Meneer van Beek haat het als hij in zijn werkzaamheden onderbroken wordt, al helemaal als de praatzieke mevrouw Kraan – zonder kloppen – de kamer binnenkomt om 'hem tot een bakkie koffie te verleiden'. Als het aan hem lag, zou mevrouw Kraan minder koffie moeten drinken en haar werk nauwgezet moeten doen. Gisteren nog had hij haar op een fout betrapt. Mevrouw Kraan geldt dan wel als de 'ziel' van het bedrijf, bij meneer van Beek is ze daarvoor aan het verkeerde adres.

Wie kent niet 'typen' als meneer van Beek en mevrouw Kraan? Zullen ze ooit van rol wisselen? Zal mevrouw Kraan, de kamerdeur op slot, urenlang over haar balansen gebogen zitten tot meneer van Beek komt binnensluipen: 'Zullen we een bakkie nemen, beste collega?' Misschien. Tenminste, in films en reclames is zoiets denkbaar. Maar in het werkelijke leven? Het lijkt uitgesloten. Mensen veranderen in de loop van hun leven eigenlijk niet van karakter. We kunnen van instelling en opvatting veranderen en ook bepaalde gedragingen kunnen we aan- of afleren of een beetje bijslippen. Maar ons karakter kunnen we niet fundamenteel veranderen – dat willen we meestal ook niet. Anders gezegd: we blijven in ons karakter gevangen, al hadden we het soms liever anders gezien. Waarom is dit het geval? Wat bepaalt ons karakter, onze wezensaard?

Twee factoren dragen daar in belangrijke mate toe bij: ten eerste onze